

Методологія

Моніторинг колективних центрів (МКЦ) — це ініціатива Кластера з координації та управління колективними центрами (CCCM), реалізована REACH за підтримки партнерів кластеру.

Наприкінці травня 2022 року CCCM кластер у співпраці з REACH, УВКБ ООН, МОМ, ACTED, Норвезькою Радою з питань біженців та іншими партнерами реалізував картографування 5670 центрів по всій території України. Після проведення картографування було розпочато щомісячні цикли збору даних. Опитувальник МКЦ є мультисекторальним та спрямований на інформування широкого кола партнерів про ключові галузеві показники. Збір даних здійснюється шляхом поєднання моніторингових візитів та телефонних інтерв'ю.

Цей звіт присвячений результатам дослідження за липень 2022 року. Збір даних відбувався з 11 по 22 липня. Загалом у липневому раунді в рамках МКЦ було опитано 1534 центри.

Інтерв'ю проводились із керівниками центрів, які виступали в якості ключових інформаторів (КІ). Відбір центрів здійснювався цілеспрямовано, тому висновки слід вважати індикативним, а не репрезентативним.

Кількість КІ у розрізі областей, липень 2022

Черкаська	62	Кіровоградська	69	Сумська*	2
Чернігівська	11	Київська	9	Тернопільська	87
Чернівецька	132	Львівська	174	Вінницька	74
Дніпропетровська	106	Миколаївська	24	Волинська	84
Івано-Франківська	157	Одеська	54	Закарпатська	155
Харківська	18	Полтавська	100	Запорізька	35
Khmelnitska	61	Rivnenska	73	Zhytomyrska	45

* Дані по Сумській області до аналізу не включено

ОБМЕЖЕННЯ У МЕТОДОЛОГІЇ:

Центри, в яких проводилось опитування, не відображають реального стану розподілу центрів по території України, а розташування досліджених центрів залежить від присутності на певних територіях організацій-партнерів, а також напрямку їх діяльності. Варто відзначити все ще низький рівень моніторингу центрів в Житомирській, Харківській, Київській та Чернігівській областях, тому дані не повністю репрезентують ситуацію по всій Україні.

Загальні висновки

Загалом, 32% досліджуваних об'єктів отримали гуманітарну допомогу протягом 7 днів, що передували збору даних; зазначене свідчить про можливість збільшення присутності партнерів з точки зору надання допомоги колективним центрам. Серед областей, які повідомили про отримання гуманітарної допомоги у меншому, порівняно з іншими, обсязі - Черкаська (11%), Волинська (14%) та Одеська (15%) області.

Найчастіше центри в якості гуманітарної допомоги отримували продукти харчування та засоби гігієни. Хоча надання продовольчої допомоги відповідає запитам центрів, все ще присутня неузгодженість між наданою допомогою та задоволенням інших нагальних потреб центрів. Наприклад, кухонне обладнання, пральні та сушильні машини, а також ремонт об'єктів санітарії часто зазначаються центрами в якості першочергових потреб, але, згідно наданої інформації, рідко ними отримується, підтверджуючи існування різниці між потребами на рівні центрів та наданою допомогою.

Станом на липень 2022 року за оцінками принаймні 67% існуючих колективних центрів були створені на базі навчальних закладів (школи, дитсадки, гуртожитки). Колективні центри, розташовані в школах найчастіше зустрічаються у західній частині країни (зокрема в Івано-Франківській (45%), Тернопільській (39%) та Закарпатській (35%) областях.

Більше третини (31%) досліджуваних центрів не розміщували ВПО на момент збору даних, але повідомили, що готові прийняти нових ВПО за запитом місцевої влади. Більшість таких об'єктів становили школи та дитсадки. Зазначене свідчить про необхідність продовження картографування та моніторингу колективних центрів, оскільки нові центри створюються, інші припиняють свою діяльність, а ситуація щодо розміщення ВПО в колективних центрах залишається мінливою та нестабільною.

Мапа 1: Картограма щільності колективних центрів, розташованих на території України, на 150 км² (липень 2022)

Характеристика досліджених колективних центрів

58,562 Особи, як повідомляється, мешкали в опитаних колективних центрах на день збору даних¹

129,397 Загальна повідомлена місткість опрацьованих центрів

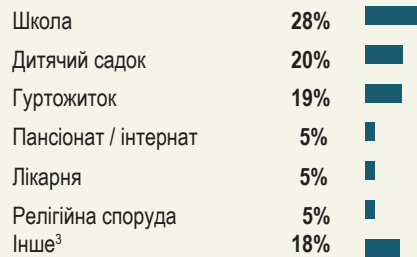
31% (n=471) досліджуваних центрів, як повідомляється, не розміщували ВПО на момент збору даних, але повідомили, що готові прийняти нових ВПО за запитом місцевої влади

12% (n=181) КІ повідомили про можливе закриття центру найближчим часом, що більше ніж у червневому раунді (7%).

Розподіл колективних центрів за формою власності²:

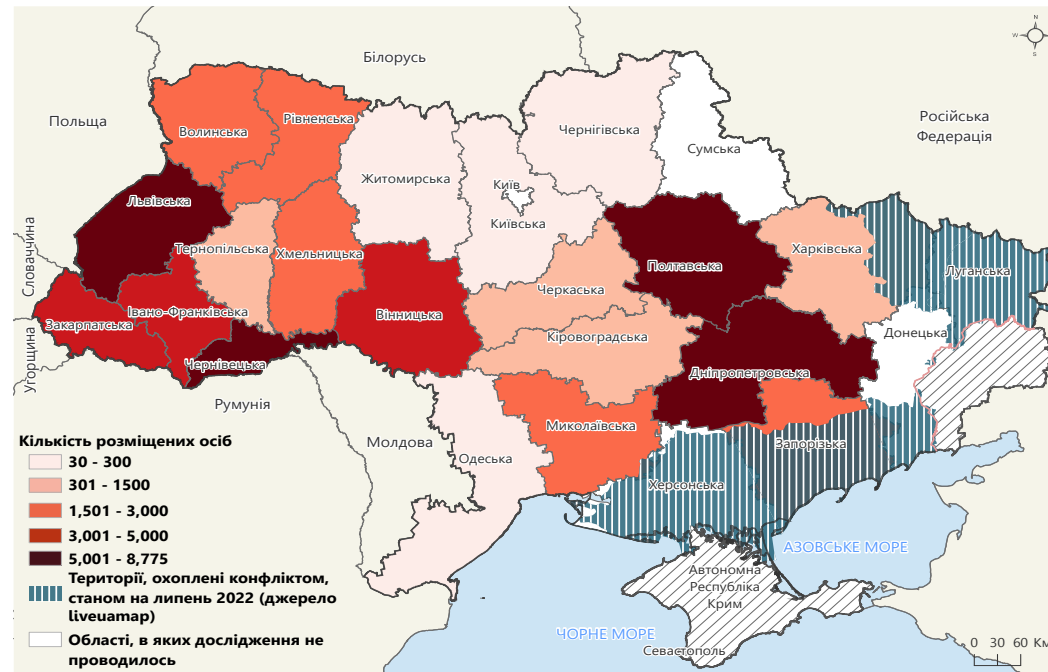

Найбільш поширені типи будівель, які використовуються як колективні центри:

74% опитаних керівників центрів повідомляють про можливість (у тому числі часткову) використання закладу за початковим призначенням під час розміщення ВПО.

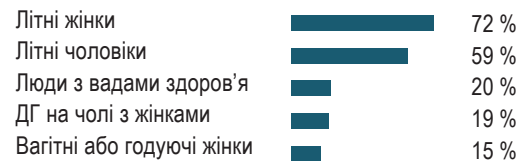
Мапа 2: Кількість ВПО, розміщених в центрах, що були досліджені протягом липня, по областях

Демографія

Загалом 11 105 домогосподарств перебували в опитаних колективних центрах на момент збору даних.

Наявність уразливих груп населення в досліджених колективних центрах, за даними КІ:

Серед областей з найбільшою кількістю ВПО, що перебувають у колективних центрах на момент збору даних, - Львівська, Чернівецька, Полтавська та Дніпропетровська. (Мапа 2).

Наміри щодо переміщення

72% КІ повідомили, що середня тривалість перебування ВПО в колективному центрі становить 1 місяць і більше.

10% ВПО планують виїхати з центру протягом 2 тижнів, наступних після дня збору даних, за даними КІ.

З тих ВПО, які, як повідомляється, мають намір виїхати, 45% планують повернутися до місць свого постійного проживання, а 36% - переїхати до орендованого житла.

35% КІ повідомили, що протягом місяця, що передував збору даних, мали місце випадки виселення окремих осіб.

Захищеність

63% центрів повідомили, що мають систему перенаправлення, за допомогою якої люди, які перебувають у групі ризику або є не цілком захищеними, можуть отримати допомогу.

59% центрів зазначили про відвідування їх соціальними працівниками. З числа зазначених центрів 33% повідомили про щомісячні візити, а 28% - візити за запитом.

69% КІ повідомили про можливість отримання у центрі психосоціальної допомоги для дорослих, в основному, консультаційних послуг (33%).

53% центрів повідомили про можливість інформування про випадки гендерно зумовленого насильства та торгівлі людьми.

Інформаційне забезпечення

89% КІ повідомили, що мешканцям центру доступна інформація про існуючі державні програми для ВПО.

91% КІ повідомили, що мешканцям центру доступна інформація про державні та місцеві програми надання грошової та негрошової допомоги ВПО.

84% КІ повідомили, що мешканцям центру доступна інформація про варіанти розміщення за межами центру.

82% КІ повідомили, що мешканцям центру доступна інформація про можливості працевлаштування.

1. Кількість ВПО, які перебувають у колективному центрі, стосується лише вибірки (1054 центрів) і тому не відображає ситуацію у всіх 1534 колективних центрах, в яких було проведено дослідження протягом Раунду 2 МКЦ.

2. Форма власності колективних центрів включає: державна (власність держави), приватна, комунальна (власність територіальних громад - майно, що використовується для загальних потреб громади та керується відповідними органами місцевого самоврядування).

3. До інших типів будівель належать: санаторії/табори/бази відпочинку ("цілорічного типу"), лікарні, адміністративні будівлі, будівлі органів влади, спорткомплекс. Уцілому, опцію "Інше" було обрано менш ніж 3% опитаних центрів.

Управління центрами

79% центрів керуються органами влади, у той час як щодо 8 % - управління здійснюється місцевими закладами освіти. Рештою центрів керують місцеві неурядові організації, приватні особи, релігійні та інші організації.

59% опитаних КІ зазначили, що мають письмові **Правила перебування** у центрі.

89% центрів повідомили, що **не стягують жодної плати** з ВПО, у той час як 5% повідомили про стягнення вартості комунальних послуг, також у 4% центрів стягується плата за проживання.

81% КІ повідомили, що керівництво центру **самостійно розглядає скарги**. 16% центрів зазначили, що встановлені окремі телефонні лінії для скарг і пропозицій; у той час як 10% центрів не забезпечують функціонування механізму і зворотнього зв'язку.

Гуманітарна допомога

32% центрів повідомили про отримання гуманітарної допомоги протягом 7 днів, що передували збору даних.

Найчастіше центри в якості гуманітарної допомоги отримували **продукти харчування (79%)** та **засоби гігієни (45%)**. (Мапа 3).

Види отриманої гуманітарної допомоги, за даними КІ:⁴

Продукти харчування	79 %
Засоби гігієни	45 %
Спальне приладдя	16 %
Дитяче харчування	14 %
Одяг для дорослих	12 %

Серед 3 (трьох) **найбільш нагальних потреб** колективних центрів КІ зазначили: **кухонне обладнання (34%), пральні/сушильні машини (30%), ремонт об'єктів санітарії (28%)**. (Мапа 4).

Продовольча безпека

37% центрів повідомили, що потребують додаткового **кухонного обладнання** (духовок, холодильників, посуду, каструль/сковорідок).

56% центрів відмітили потребу в **кухонному посуді** для зон загального прийому їжі.

59% центрів, як повідомляється, мають потребу в **харчових продуктах**, таких як овочі, риби або м'ясні консерви, фрукти.

27% центрів, за словами КІ, потребують **продуктів дитячого харчування**, таких як сік, суміші швидкого приготування (сухе молоко).

Проживання та непродовольчі товари

КІ повідомили про наступні проблеми, пов'язані із проживанням у центрах та стосуються **стану інфраструктури**:⁴

Проблеми з каналізацією	15 %
Відсутність опалення ⁵	14 %
Відсутність електропостачання	13 %
Проблеми з водопостачанням	12 %

Відсоток центрів, які повідомили про необхідність проведення **ремонту та незначних будівельних робіт**:⁴

Встановлення / ремонт сантехніки (труби, унітази, душові)	35 %
Потрібен поточний ремонт (фарбування стін, облицівка плиткою тощо)	35 %
Двері потребують ремонту	23 %
Вікна потребують ремонту	23 %

24% центрів, як повідомляється, потребують **непродовольчих товарів**. Серед **найбільш затребуваних непродовольчих товарів** КІ - подушки (77%), матраци (73%), зимові ковдри (61%). На нагальну потребу в ліжках і матрацах вказує чверть КІ (23%), а про потребу в іншому спальному приладді зазначається 60% КІ опитаних колективних центрів.

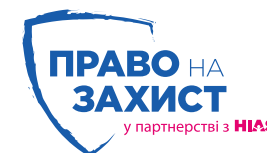
Вода, санітарія та гігієна

24% центрів повідомили про відсутність **ванних кімнат**.

43% центрів повідомили, що для поточного рівня заповненості кількість **душових / ванних кімнат є недостатньою**.

26% КІ повідомили про відсутність **пральних машин**, доступних для використання мешканцями центру.

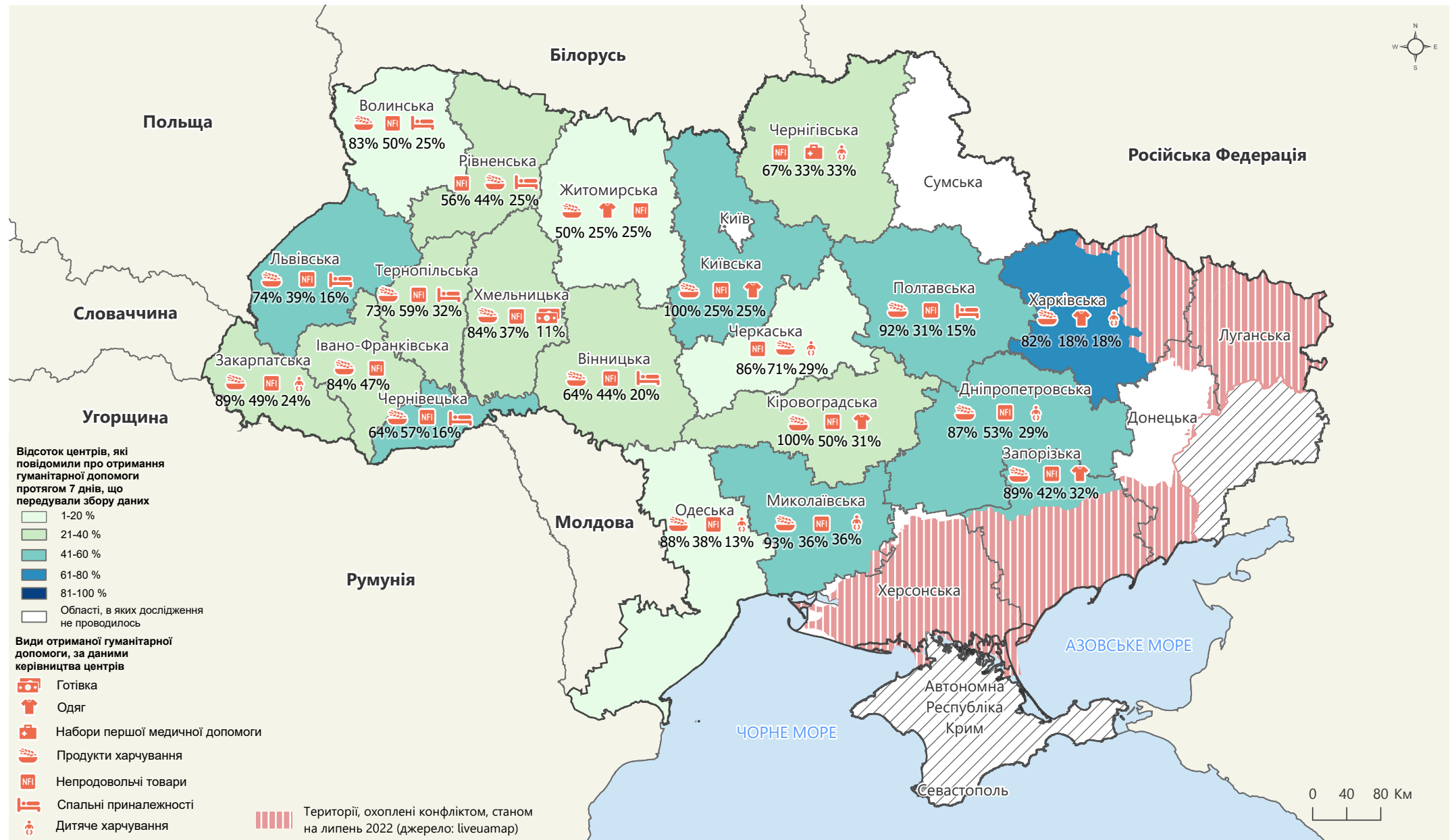
ПАРТНЕРИ

⁴ Допускалось обрання декількох варіантів відповідей. Сума може перевищувати 100%.

⁵ КІ повідомляли про "Відсутність опалення", виходячи з досвіду проходження опалювального сезону протягом березня-квітня 2022, тому результати слід вважати індикативними. Наступний опалювальний сезон в Україні розпочнеться у жовтні 2022.

Мапа 3. Відсоток центрів, які під час липневого раунду МКЦ повідомили про отримання гуманітарної допомоги:⁶

6. Розподіл центрів, які отримали гуманітарну допомогу протягом 7 днів, що передували липневому раунду збору даних, а також види отриманої допомоги у розрізі областей. Допускалось обрання декількох варіантів відповідей. Сума може перевищувати 100%.

Мапа 4. Найбільш нагальні потреби згідно даних керівництва центрів, за підсумками липневого раунду МКЦ:⁷

7. КІ було запропоновано обрати 3 найбільш нагальні потреби колективного центру, тому потреби у кожній області обрано з урахуванням категорій, про які повідомлялось найчастіше.